Hayır! Bilakis, ‘İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.’ deyin

Ebû Hureyre -radıyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e {Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ındır. İçinizdekileri açığa vursanız da gizleseniz de Allah sizi ondan dolayı hesaba çeker. Sonra dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah her şeye kadirdir.} [Bakara, 284] âyeti nazil olduğunda, bu durum Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbına ağır geldi. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına geldiler ve dizlerinin üzerine çöktüler ve şöyle dediler: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler namaz, oruç, cihat ve zekât gibi dayanabileceğimiz amellerle yükümlüyüz. Bu ayet sana vahyedildi, bizim buna gücümüz yetmez. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu: «Siz de, sizden önceki Kitap Ehlinin dediği gibi, 'İşittik ve isyan ettik mi demek istiyorsunuz? Hayır! Bilakis, ‘İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.’ deyin.» Onlar da: “İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.” dediler. Topluluk bu sözleri söylemeye başlayınca, dilleri bunları söylemeye yatkın hâle geldi. Bunun üzerine Allah Teâlâ peşinden şu âyeti indirdi: {Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, müminler de iman ettiler. Hepsi Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler. ‘Biz O’nun peygamberlerinden hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz. İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.’ dediler.} [Bakara, 285]. Onlar bunu yerine getirince Allah Teâlâ önceki hükmü neshetti ve şu âyeti indirdi: {Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden başkasını yüklemez. Herkesin kazandığı (iyilik) lehine, yüklendiği (kötülük) de aleyhinedir. Rabbimiz! Unutur yahut yanılırsak bizi sorumlu tutma.} [Bakara, 286] Allah Teâlâ: “Evet.” diye buyurdu. {Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır bir yük yükleme.} [Bakara, 286] Allah Teâlâ: “Evet.” diye buyurdu. {Rabbimiz! Gücümüzün yetmediği şeyi bize yükleme.} [Bakara, 286] Allah Teâlâ: “Evet.” diye buyurdu. {Bizi affet, bizi bağışla ve bize merhamet et. Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.} [Bakara, 286] Allah Teâlâ: “Evet.” diye buyurdu.

[Sahih Hadis] [Müslim rivayet etmiştir]

Allah Teâlâ, Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: {Göklerde ve yerde olan her şey Allah'ındır.} buyruğunu indirdi. Yani bunların tamamı Allah’ın yaratması, mülkü, tasarrufu ve idaresi altındadır. “İçinizdekileri açığa vursanız” yani içinizde bulunanları ortaya çıkarıp ilan etseniz; “veya gizleseniz” yani onları saklayıp kalplerinizde gizleseniz, “Allah sizi ondan dolayı Kıyamet Günü'nde hesaba çeker. “Dilediğini bağışlar”; lütfu ve rahmetiyle bağışlar. “Dilediğine azap eder”; adaletiyle azap eder. “Allah her şeye kadirdir”; hiçbir şey O’nu aciz bırakamaz. Sahabeler bu ayeti işitince, bu durum onlara ağır geldi. Çünkü ayet, kalpte

meydana gelen düşünce ve vesveselerden dahi hesaba çekilmeyi içeriyordu. Bunun üzerine sahabeler Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanına geldiler ve dizlerinin üzerine çökerek şöyle dediler: “Ey Allah’ın Rasûlü! Daha önce bize, yerine getirebileceğimiz bedenî ameller yüklenmişti; namaz, oruç, cihad ve sadaka gibi. Fakat şimdi sana bu ayet indirildi ve biz buna güç yetiremiyoruz. Bunun üzerine Nebî -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara şöyle buyurdu: “Siz de Yahudilerin ve Hristiyanların söylediği gibi, ‘İşittik ve isyan ettik’ mi demek istiyorsunuz?” Bilakis şöyle deyin: “İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.” Sahabeler Allah'ın ve Rasûlünün emrine itaat ederek: “İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz. Dönüş yalnız Sanadır.” dediler. Müslümanlar bu sözleri dilleriyle söyleyip gönülleriyle de bunlara teslim olunca, Allah; PeygamberEfendimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-'e ümmetini öven şu ayeti indirdi: {Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti; müminler de iman ettiler...} Böylece onların dilleri ve kalpleri Allah’ın emrine tam anlamıyla boyun eğmiş oldu. {Hepsi Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler. ‘Biz O’nun peygamberlerinden hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz.} Bilakis biz onların hepsine iman ederiz. “Dediler ki: ‘İşittik’”; yani Senin buyruğunu işittik. “Ve itaat ettik”; yani emrine itaat ettik. “Rabbimiz! Senin bağışlamanı dileriz”; Senin mağfiretini ve affını talep ederiz. “Dönüş yalnız Sanadır”; hesap için insanların huzurunda duracağı Kıyamet Günü'nde dönüş Sanadır. Onlar bunu yerine getirip Allah’ın emirlerine karşı işittik ve itaat ettik şeklinde bağlılıklarını açıkça ortaya koyunca, Allah Teâlâ bu ümmetin yükünü hafifletti ve önceki âyetteki hükmü şu buyruğuyla neshetti: “Allah hiç kimseye gücünün yettiğinden fazlasını yüklemez.” Yani kişinin gücünü, kudretini ve takatini aşan bir sorumluluk yüklemez. “Yaptığı iyilikler kendi lehinedir”; kazandığı ve işlediği hayırların sevabı kendisine aittir. “İşlediği kötülükler de kendi aleyhinedir”; kazandığı günah ve günahların cezası kendi üzerinedir. Allah Teâlâ hiç kimseyi bir başkasının günahından dolayı sorumlu tutmaz. Aynı şekilde, kişinin kendi nefsinde meydana gelen vesveselerden dolayı da onu hesaba çekmez. “Rabbimiz! Bizi sorumlu tutma”; bizi bundan dolayı cezalandırma. “Eğer unutursak”; hatırlamayıp unutur ve bu sebeple bir şeyi yerine getiremezsek, “veya yanılırsak”; kasıtlı olmaksızın doğru olanı terk edip hata edersek... Allah Teâlâ onların bu duasına icabet ederek: “Evet, bunu yaptım.” buyurdu. “Rabbimiz! Bize ağır bir yük yükleme”; bizi zora sokacak meşakkatli ve ağır bir sorumluluk yükleme. “Bizden öncekilere yüklediğin gibi”; İsrâiloğulları ve diğerleri gibi bizden önceki ümmetlere yüklediğin ağır yükleri bize de yükleme. Allah Teâlâ onların bu duasına icabet ederek: “Evet, bunu yaptım.” buyurdu. “Rabbimiz! Gücümüzün yetmediği şeyi bize yükleme”; yerine getirmekten aciz kalacağımız dinî sorumlulukları, belaları ve taşıyamayacağımız yükleri bize yükleme. Allah Teâlâ: “Evet, bunu yaptım.” buyurdu. “Bizi affet”; günahlarımızı bağışla ve onları üzerimizden sil. “Bizi bağışla”; günahlarımızı ört, onları bağışla ve onlardan dolayı bizi sorumlu tutma. “Bize merhamet et”; geniş rahmetinle bize merhamet et. “Sen bizim Mevlâmızsın”; bizim sahibimiz ve efendimizsin. “Bize yardım et”; delil ve hüccet ortaya koyarak ve üstünlük vererek “kâfirler topluluğuna karşı”, onlarla savaşma ve cihad etme hususunda bize yardım et. Allah Teâlâ onların duasına icabet ederek: “Evet, bunu yaptım.” buyurdu.

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY

لجنة الدعوة الإلكترونية
EDC
E-Da'wah Committee